

UTICAJ OBRAZOVNIH ASPIRACIJA RODITELJA NA SAMOPOUZDANJE I MOTIVACIJU UČENIKA U OBLASTI MATEMATIKE I PRIRODNIH NAUKA

Dušica Malinić, Vladimir Džinović i Ivana Đerić

Institut za pedagoška istraživanja, Beograd

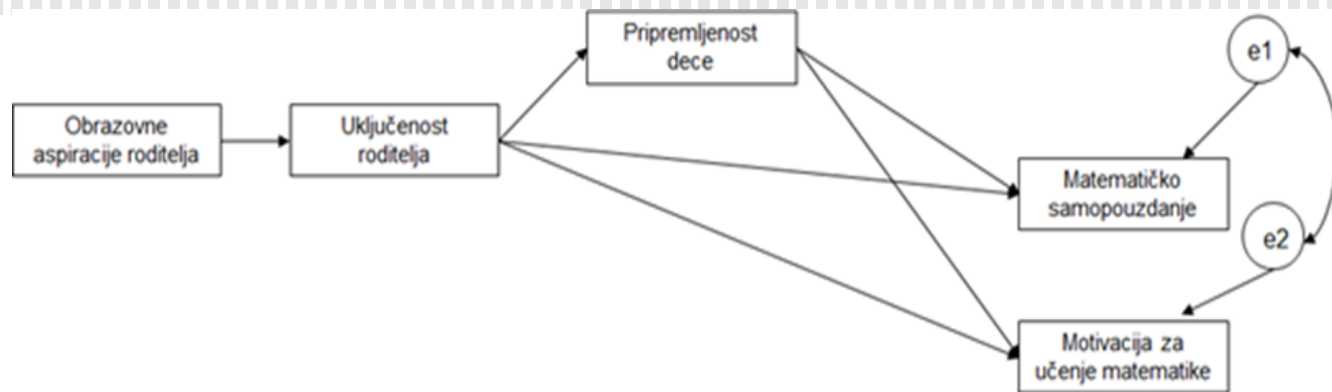
- Dosadašnja istraživanja pokazala su da postoji veza između obrazovnih aspiracija roditelja i motivacionih varijabli koje su značajni faktori obrazovne uspešnosti dece.

Cilj istraživanja

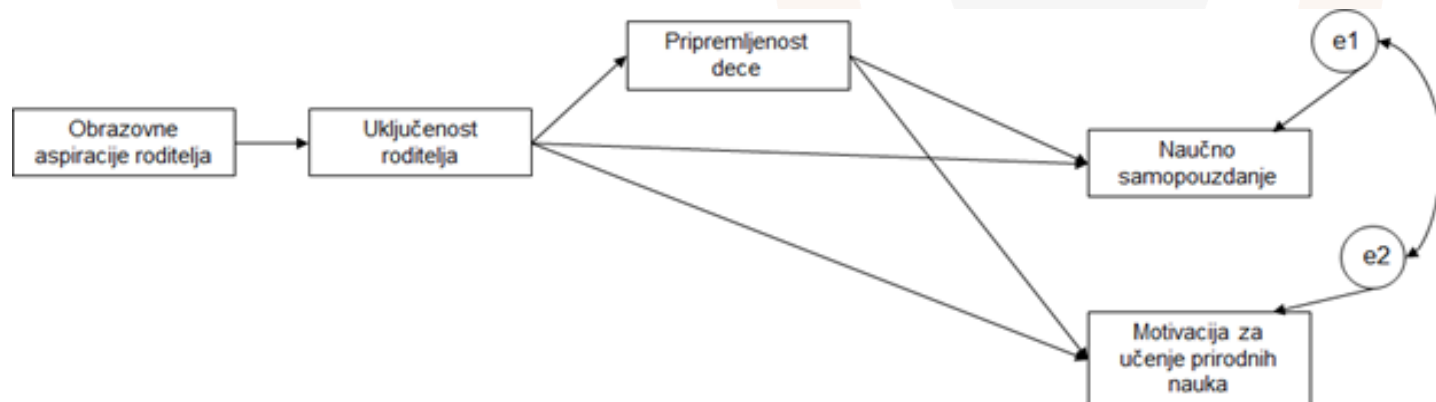
- Testiranje strukturalnog modela u dva domena (matematika i prirodne nauke) u kome je pretpostavljeno da obrazovne aspiracije roditelja utiču na samopouzdanje i motivaciju dece posredstvom uključenosti roditelja u aktivnosti na ranom uzrastu i opaženih ranih kompetencija dece. Takođe, model pretpostavlja korelaciju između matematičkog/naučnog samopouzdanja i motivacije za učenje matematike/prirodnih nauka.

Slika 1: Pretpostavljeni model – matematika

Slika 2: Pretpostavljeni model – prirodne nauke

UZORAK I VARIJABLE ISTRAŽIVANJA

- 4380 učenika četvrtog razreda iz 165 škola iz Srbije.
- **Varijable**
- **Prediktorska:** obrazovne aspiracije roditelja (pitanje je pretvoreno u petostepenu numeričku skalu).
- **Kriterijumske:** (1) matematičko samopouzdanje; (2) motivacija za učenje matematike; (3) naučno samopouzdanje i (4) motivacija za učenje prirodnih nauka.

Kompozitne varijable
- **Moderatorske:** (1) uključenost roditelja u aktivnosti na ranom uzrastu dece i (2) pripremljenost dece za polazak u školu .

Instrumenti

- **Upitnik o ranom učenju:** Skale koje mere roditeljske obrazovne aspiracije, njihovu uključenost i pripremljenost dece za školu.
- **Upitnik za učenike:** Skale koje mere samopouzdanje i motivaciju za učenje matematike i prirodnih nauka.

Analiza i obrada podataka

- Deskriptivna statistika i priprema podataka urađena je u statističkom softveru SPSS 27.
- Korišćena je SEM analiza. Modelovanje strukturalnim jednačinama sprovedeno je korišćenjem paketa lavaan (<https://lavaan.ugent.be/>; Rosseel, 2012).

MATEMATIKA

Tabela 1: Mere podesnosti Model 1 – matematika

Model 1	χ^2	df	p	CFI	TLI	RMSEA	SRMR
Matematika	635.98	3	< .001	.85	.50	.22	.10

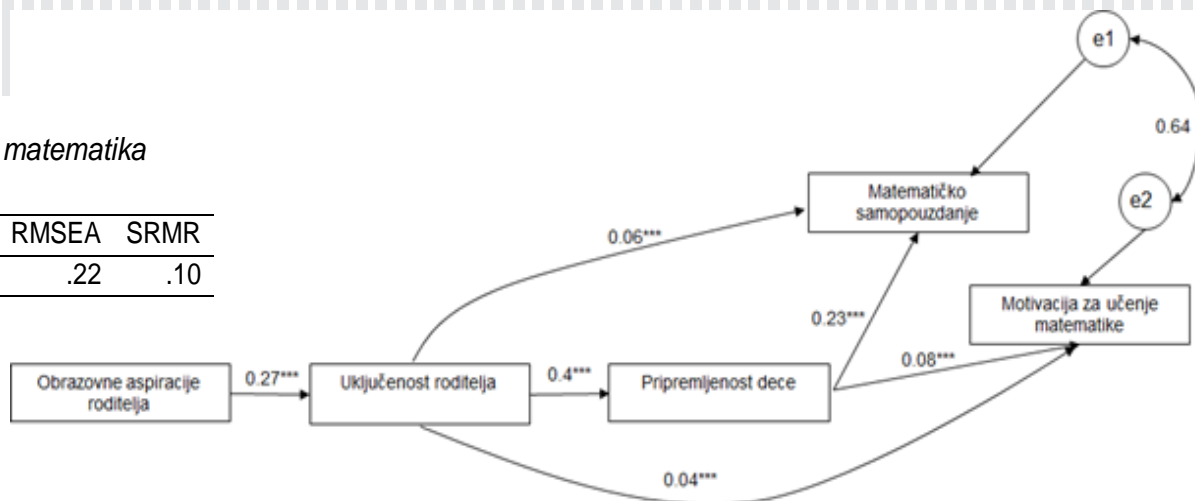
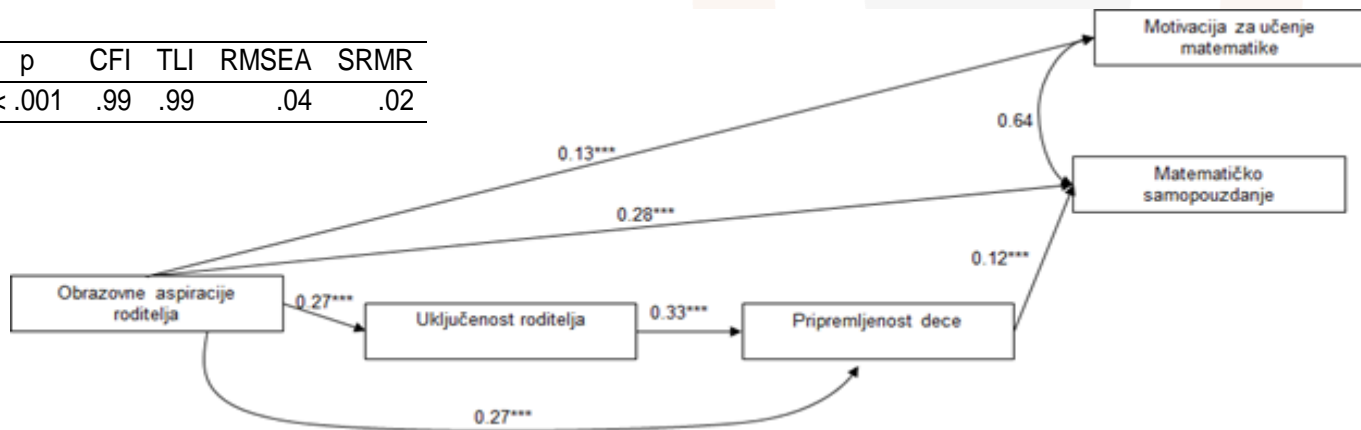

Tabela 2: Mere podesnosti Modela 2 – matematika

Model 2	χ^2	df	p	CFI	TLI	RMSEA	SRMR
Matematika	18.86	3	< .001	.99	.99	.04	.02

PRIRODNE NAUKE

Tabela 1: Mere podesnosti Modela 1 – prirodne nauke

Model 1	χ^2	df	p	CFI	TLI	RMSEA	SRMR
Prirodne nauke	470.56	3	< .001	.88	.59	.20	.08

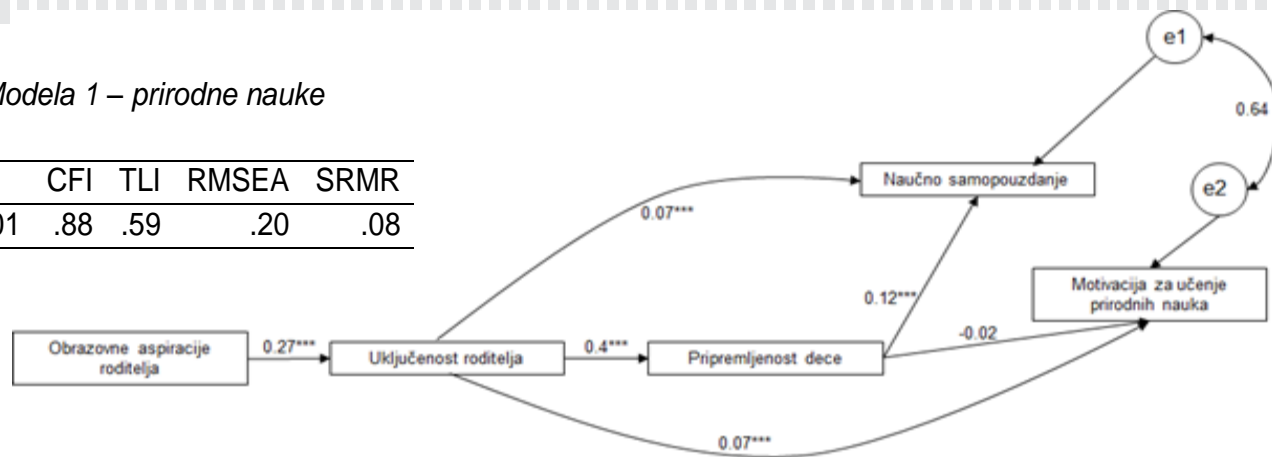
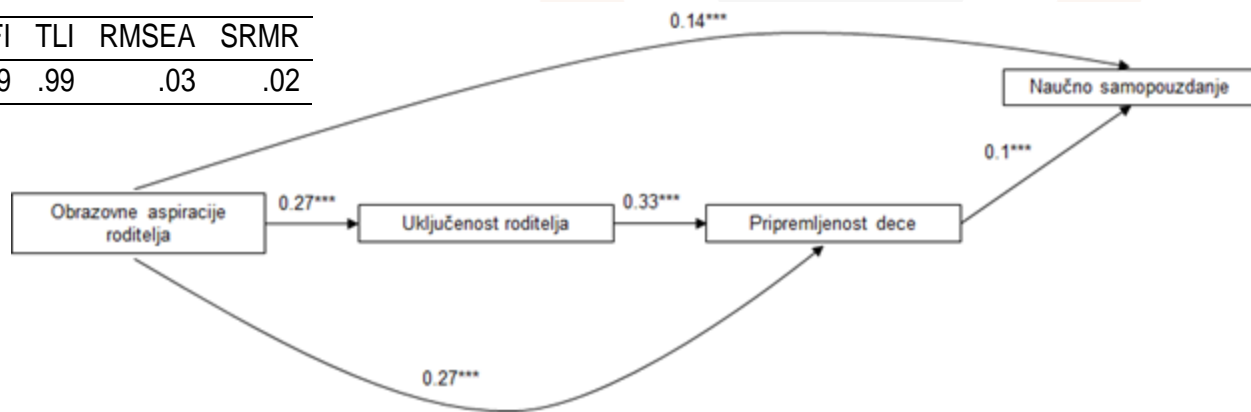

Tabela 2: Mere podesnosti Modela 3 – prirodne nauke

Model 3	χ^2	df	p	CFI	TLI	RMSEA	SRMR
Prirodne nauke	16.28	4	< .01	.99	.99	.03	.02

Zaključci

- Obrazovne aspiracije roditelja imaju **direktan uticaj** na kriterijum/e, kao i **indirektan**, preko (1) angažovanosti roditelja u razvojno podsticajnim aktivnostima i (2) ranih dečijih numeričkih i jezičkih kompetencija.
- Takođe, obrazovne aspiracije roditelja **direktno utiču** i na pomenute rane kompetencije dece.

- Za pripremljenost dece za polazak u školu, njihovu samopercepciju i motivaciju za učenje matematike i prirodnih nauka **važno je da roditelji imaju visoka obrazovna očekivanja** od dece **bez obzira na učestalost primene obrazovno podsticajnih praksi** u interakciji sa njima.

...

- Obrazovne aspiracije roditelja **važne su za** ispoljavanje matematičkog samopouzdanja i motivacije za učenje matematike **bez obzira na to** da li su učenici prethodno ovladali ranim jezičkim i matematičkim kompetencijama.

- Čak i kod učenika za koje njihovi roditelji konstatuju niske rane kompetencije, više je samopouzdanje i motivacija u oblasti matematike ukoliko su više obrazovne aspiracije njihovih roditelja.

...

- Roditeljska procena pripremljenosti dece za školu **utiče, ali slabo**, na njihovo samopouzdanje u matematici i prirodnim naukama, dok **ne ostvaruje uticaj** na motivaciju za učenje ovih sadržaja.
- ➔ Pripremljenost dece, merena skalom u istraživanju TIMSS, nema snažnijeg uticaja na sliku učenika o sopstvenim sposobnostima i na zainteresovanost za ove školske oblasti.
- ➔ Moguće objašnjenje za slabu ili nepostojeću vezu između rane pripremljenosti sa motivacijom i samopouzdanjem tiče se samog načina merenja ovih konstrukata.

Implikacije

- Roditelji bi trebalo da neguju porodičnu kulturu u kojoj je obrazovanje visoko vrednovano. Ličnim primerom trebalo bi da afirmišu vrednosti obrazovanja, posebno matematike i prirodnih nauka.
- Potrebno je da obrazovni sistem i kreatori obrazovnih politika deluju proaktivnije u smislu podizanja svesti roditelja o važnosti obrazovanja i obrazovnih aspiracija.

INSTITUTE FOR EDUCATIONAL RESEARCH
Serbia – 11001 Belgrade – Dobrinjska 11/III

Hvala na pažnji!

Dušica Malinić, Vladimir Džinović i Ivana Đerić

Institut za pedagoška istraživanja, Beograd